

KLAGANDE

Halmstads kommun

Ombud: Kai Sällström
Box 153
301 05 Halmstad

MOTPART

Sodexo AB, 556232-7873

Ombud: Erik Made
Sodexo AB
Box 47620
117 94 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Göteborgs dom den 21 november 2013 i mål nr 9499-13, se bilaga A

SAKEN

Överprövning av offentlig upphandling

KONKURRENSVERKET	
2014-03-19	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Med bifall till Halmstads kommuns överklagande och med ändring av förvaltningsrättens dom avslår kammarrätten Sodexo AB:s ansökan om överprövning av Halmstads kommuns beslut att avbryta upphandlingen.

YRKANDEN M.M.

Halmstads kommun yrkar att kammarrätten avslår Sodexo AB:s ansökan om överprövning. Kommunen hänvisar till vad som tidigare anförts med följande tillägg och förtydliganden. I avbrytandebeslutet framgår att det pris kommunen lämnat är det lägsta. Kommunen har även gett in ett e-mail där det

framgår vilket anbudspris kommunen lämnat. Mailet har inkommit innan sista dagen för anbud, dvs. vid en tidpunkt då förvaltningen eller kommunen i övrigt, inte hade någon vetskap om nivån på de övriga anbuden som lämnats eller skulle komma att lämnas in. Dessa omständigheter visar att en seriös hantering skett av såväl serviceförvaltningens som övriga anbudsgivares anbud. I den mån kammarrätten inte delar kommunens uppfattning ska Sodexo AB:s överklagande i vart fall avslås på den grunden att bolaget inte lidit skada, eftersom de inte uppfyllt samtliga i förfrågningsunderlaget uppställda skallkrav.

Sodexo AB anser att överklagandet ska avslås. I andra hand anser bolaget att målet ska återförvisas till förvaltningsrätten för prövning av övriga av bolaget åberopade grunder till stöd för ansökan om överprövning. Bolaget anför bl.a. följande. Kommunen har inte lämnat in någon utredning till stöd för påståendet att bolagets anbud är dyrare jämfört med ett pris i egen regi. Kommunens uppgift förklarar på intet sett hur priset har beräknats och vilka kostnader som beaktats. Utan närmare redogörelse för detta är det inte möjligt att bedöma om priset är jämförbart med de priser som anbudsgivarna har lämnat. Det är t.ex. oklart om kostnader för administration, personalavdelning etc. är medtagna. Kommunen måste även visa att fortsatt drift i egen regi uppfyller samtliga krav i förfrågningsunderlaget och att kostnaderna för dessa är beaktade i kommunens beräknade kostnader. Tillkommande kostnader vid drift i egen regi får bäras av kommunen, varför en redogörelse av beräkningen är nödvändig för bedömning av om sakligt godtagbara skäl för avbrytandet föreligger. Det skulle stå i strid med proportionalitetsprincipen att utesluta bolaget från utvärdering på grund av att svar lämnats i en bilaga i stället för i ett fritextfält. Bolagets anbud är det med lägst pris och bolaget skulle ha tilldelats avtalet om inte upphandlingen felaktigt avbrutits. Bolaget lider därmed skada av kommunens beslut att avbryta upphandlingen. Förvaltningsrätten biföll bolagets ansökan om överprövning baserat på en av de grunder som bolaget åberopat. Förvaltningsrätten prövade dock inte övriga åberopade grunder, varför målet bör återförvi-

sas till förvaltningsrätten för prövning av övriga grunder för det fall att kommunens överklagande bifalls.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

En upphandlande enhet har enligt EU-domstolens praxis ingen skyldighet att fullfölja en påbörjad upphandling. Ett sådant beslut måste dock följa de grundläggande reglerna i fördraget i allmänhet och principen om förbud mot diskriminering på grund av nationalitet i synnerhet (C-92/00, HI, REG 2002 s. I-05553 punkt 41 och 47). EU-domstolen har vidare uttalat att ett beslut att avbryta en upphandling inte är förbehållet undantagssituationer eller då det finns tungt vägande skäl (C-27/98 Fracasso och Leitschutz punkt 23 och 25).

Utgångspunkten är härmed att en upphandlande enhet har rätt att själv avgöra när det finns förutsättningar för att inleda en upphandling och när en inledd upphandling behöver avbrytas, även om en möjlighet att avbryta en upphandling är begränsad på ett sätt som redogjorts för ovan. Ett beslut att avbryta en upphandling måste dock vila på sakligt godtagbara skäl och får inte vara godtyckligt (jfr RÅ 2009 ref. 43).

I förevarande fall framgår av förfrågningsunderlaget att kommunen kan komma att avbryta upphandlingen om uppdraget inte kommer att utföras med samma kvalitet till lägre kostnad alternativt med högre kvalitet till samma kostnad jämfört med att driva verksamheten i egen regi. Kommunen har avbrutit upphandlingen till följd av att priset för drift i egen regi varit lägre. Det är ostridigt i målet att kommunen lämnat prisuppgiften om drift i egen regi innan kommunen kände till prisuppgifterna för övriga lämnade anbud. Det saknas enligt kammarrättens mening, i ett sådant fall, normalt skäl att ifrågasätta kommunens prisuppgift. Kammarrätten anser därför att kommunens beslut att avbryta upphandlingen vilar på sakligt godtagbara skäl och inte kan anses ha skett godtyckligt.

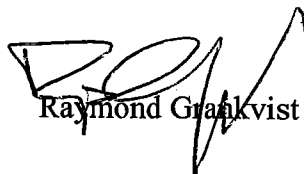
Sodexo AB har i ansökan om överprövning även åberopat att kommunens beslut strider mot de grundläggande principerna om transparens, likabehandling och proportionalitet. I mål om ingripande enligt lagen om offentlig upphandling är domstolen vid sin prövning begränsad av de grunder som parterna åberopar (jfr RÅ 2009 ref. 69). Det innebär dock inte att prövningen måste ske i viss ordning eller att underinstansen har en skyldighet att ta ställning till omständigheter som vid prövningstillfället inte var relevanta. Även med beaktande av att omständigheterna inte uttryckligen prövats av underinstansen anser kammarrätten att parternas rättssäkerhetsintresse får anses tillgodosett genom att de haft möjlighet att argumentera i frågan. Enligt kammarrätten finns det därför inget som hindrar att kammarrätten låter omständigheterna ingå i den egna bedömningen av målet (jfr HFD 2013 ref. 5).

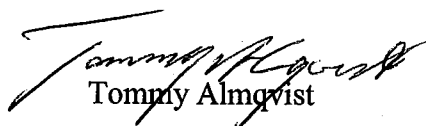
Kammarrätten gör härvid bedömningen att det inte kan anses stå i strid med någon av de grundläggande unionsrättsliga principerna för offentlig upphandling att en upphandlande enhet, som i förfrågningsunderlaget tydligt anger under vilka förhållanden en upphandling kan komma att avbrytas, väljer att avbryta då förhållandena är uppfyllda, oavsett om prisdifferensen är liten.

Kommunens överklagande ska därför bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Raymond Graakvist

Tommy Almqvist

Lennart Berglund
referent

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**

DOM
2013-11-21
Meddelad i
Göteborg

Zalapa A

Ab 12
Sida 1 (10)

Mål nr
9499-13 E
Avdelning 1 Enhet 11

SÖKANDE

Sodexo AB, 556232-7873
Box 47620
117 94 Stockholm

Ombud: Erik Made
Sodexo AB
Box 47620
117 94 Stockholm

MOTPART

Serviceämnden i Halmstads kommun
Box 153
301 05 Halmstad

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avvisar Sodexos yrkande om att förvaltningsrätten ska förordna att upphandlingen ska få avslutas först efter förnyad anbudsutvärdering, där serviceförvaltningens prisuppgift inte ska beaktas.

Förvaltningsrätten bifaller ansökan om överprövning och upphäver Serviceämnden i Halmstads kommuns beslut att avbryta upphandlingen.

Dok.Id 232511

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 53197 400 15 Göteborg	Sten Sturegatan 14	031 - 732 70 00 E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se	031 - 711 78 59	måndag – fredag 08:00-16:00

BAKGRUND

Serviceenämnden i Halmstads kommun (kommunen) har beslutat att avbryta upphandlingen rörande drift av köket Vallås äldreboende, dnr SE 2013/0117, med i huvudsak följande motivering. Två anbud inkom under anbudstiden. Det anbud som uppfyller alla skallkrav och har lägst pris ska antas. Serviceförvaltningen har under anbudstiden inkommit med prisuppgifter för drift i egen regi. Vid kostnadsjämförelse visade det sig att lägst pris lämnats av serviceförvaltningen. Upphandlingen avbryts eftersom högre priser har lämnats av båda anbudslämnarna än vad drift i egen regi kostar. Upphandlingen kan komma att göras på nytt om politiskt beslut om konkurrensutsättning fattas.

YRKANDEN M.M.

Sodexo AB (Sodexo eller bolaget) ansöker om överprövning och yrkar att kommunens avbrytandebeslut upphävs och att förvaltningsrätten ska förordna att upphandlingen får avslutas först efter förnyad anbudsutvärdering där serviceförvaltningens prisuppgift inte ska beaktas. Sodexo anför i huvudsak följande.

Kommunen saknar sakliga skäl för att avbryta upphandlingen. Beslutet att avbryta upphandlingen strider mot de grundläggande principerna om transparens, likabehandling och proportionalitet. Sodexos anbud var det med lägst pris varför Sodexo skulle ha vunnit upphandlingen om den inte felaktigt avbrutits. Sodexo har därför lidit skada. Möjligheten att avbryta en upphandling är enligt praxis begränsad. Det krävs dels att myndigheten har sakliga skäl för avbrytandet, dels att avbrytandet är förenligt med de grundläggande principerna som följer av 1 kap. 9 § LOU. En upphandlande myndighet får inte avbryta en upphandling enbart för att kunna ge uppdraget till den egna verksamheten. För att detta överhuvudtaget ska kunna

godtas krävs att myndigheten dels kan visa att det interna anbudet vid en objektiv utvärdering visat sig vara det ekonomiskt mest fördelaktiga, dels att den upphandlande myndigheten i förfrågningsunderlaget uttryckligen upplyst om det som eventuellt kan leda till upphandlingens avbrytande. Av punkt 2.14 i förfrågningsunderlaget framgår att om inte uppdraget kommer att utföras med samma kvalitet till lägre kostnad alternativt med högre kvalitet till samma kostnad jämfört med att driva verksamheten i egen regi, avbryts upphandlingen. Det ställdes flera frågor gällande detta. På frågan om egen regi kommer att lämna anbud svarade kommunen att den kommer fortsätta att driva verksamheten om villkoret inte är uppfyllt. Kommunen har också i frågor och svar bekräftat att kvalitetskraven i förfrågningsunderlaget gäller dagens kvalitet. Sodexo uppfyller kvalitetskraven i förfrågningsunderlaget och erbjuder således en leverans av åtminstone samma kvalitet som egen regi. Det har ställts frågor angående kostnaden för dagens entreprenad där kommunen svarat genom att hänvisa till publicerad budget för år 2013. Av budgeten framgår att kommunens kostnad är 13 209 000 kr. Det har under upphandlingen således framgått att för det fall anbud inkommer som uppfyller ställda krav, och som har ett totalt pris understigande 13 209 000 kr, kommer avbrytande inte komma att ske baserat på punkt 2.14 i förfrågningsunderlaget. Sodexos anbudspris är ca fyra miljoner kr lägre än kommunens kostnad för leverans av samma kvalitet i egen regi. Avbrytandebeslutet är redan av denna anledning oförenligt med transparensprincipen.

Kommunens avbrytande har skett godtyckligt och utan sakliga skäl. Det är högst oklart hur kostnaden för drift i egen regi har beräknats och vilka kostnader som ingår. Det framgår t.ex. inte om det är fråga om beräknade kostnader för år 2014 eller om det är årskostnader utslagna över tre eller sex år. För att jämförelsen av Sodexos anbud och kommunens kostnad för drift i egen regi inte ska bli godtycklig, utan ske objektivt, ankommer det på kommunen att presentera en tillfredsställande utredning som visar hur

kostnaden för drift i egen regi beräknats. En sådan utredning måste i vart fall utvisa vilka kostnader som ingår, att egenregidriften bär sin del av andra kostnader som kommunen har vid egen regi och som ingår i Sodexos anbud. Kommunen måste även visa att fortsatt drift i egen regi uppfyller samtliga krav i förfrågningsunderlaget och att kostnaden för dessa krav är beaktade i kommunens beräknade kostnader. Om kommunen uppfyller upphandlingskraven och räknat med samtliga för uppdraget relevanta kostnader bör det vara tämligen enkelt för kommunen att lämna en tydlig redovisning i dessa avseenden till styrkande av att den beräknade kostnaden för egenregidrift är ekonomiskt förmånligare för kommunen. I annat fall kan inte avbrytandet anses sakligt grundat.

Skillnaden mellan Sodexos anbudspris och den prisuppgift som serviceförvaltningen enligt avbrytandebeslutet kommit in med under anbudstiden är ca en procent. Det är inte en proportionerlig åtgärd att avbryta upphandlingen på grund av denna prisskillnad. Detta inte minst mot bakgrund av att Sodexos anbudspris är ett fast totalpris med indexuppräkning enligt avtalet. Kommunens kostnad vid drift i egen regi kan däremot komma att överstiga serviceförvaltningens prisuppgift.

Kommunen bestrider Sodexos yrkande och anför i huvudsak följande.

Kommunens avbrytandebeslut är fattat på sakligt godtagbar grund, varför förutsättningar för upphävande av avbrytandebeslutet inte föreligger. Under alla förhållanden har Sodexo inte lidit skada. I förfrågningsunderlaget punkt 2.14 anges att kommunen förbehåller sig rätten att avbryta upphandlingen om omständigheter inträffar som väsentligen påverkar eller förändrar förutsättningarna för upphandlingens fullföljande. Vidare sägs att om inte uppdraget kommer att utföras med samma kvalitet till lägre kostnad alternativt med högre kvalitet till samma kostnad jämfört med att driva verksamheten i egen regi, avbryts upphandlingen. Med hänvisning till ovan

ingav servicekontorets avdelning Måltidsservice under anbudstiden prisuppgifter för utförande i egen regi. I det skedet hade sålunda servicenämnden ingen vetskap om innehållet i de blivande anbuderna som anbudsgivare skulle komma att lämna. När väl detta stod klart, dvs. efter den 27 juni 2013, som alltså var sista anbudsdag, visade det sig att Måltidsservice prisuppgifter var lägre än Sodexos, om än med liten marginal. På grund av att priserna/kostnaden var lägre i egen regi, förelåg förutsättningar att avbryta upphandlingen.

Sodexo har inte uppfyllt samtliga i förfrågningsunderlaget uppställda skalkrav. Sålunda har bolaget, trots regleringen om anbudets form i förfrågningsunderlagets punkt 2.5 valt att i förfrågningsunderlaget punkt 4.3 hänvisa till bilaga såvitt gäller rutiner för kvalitetssäkring respektive miljöledning trots att frisvar skulle väljas. I den mån upphandlingen inte hade avbrutits skulle sålunda Sodexos anbud ha förkastats. Bolaget har således inte lidit någon skada av att avbrytandebeslutet fattades.

Sodexo har i yttrande tilläggsvis anfört i huvudsak följande.

Kommunen har inte visat upp mer material än ett e-mail med prisuppgifter avseende Måltidsservice för att visa att det interna anbudet vid en objektiv utvärdering är det ekonomiskt mest fördelaktiga. Det jämförelsepris kommunen nu åberopar ger ingen förklaring till hur kostnaden för drift i egen regi har beräknats och vilka kostnader som ingår. Det enda som framgår är dygnspriset för helpension respektive enportionspris, det vill säga samma information som återfinns i punkt 5 i avbrytandebeslutet. Det ankommer på kommunen att presentera en tillfredsställande utredning som visar hur kostnaden för drift i egen regi beräknats.

Servicenämnden har vid utvärderingen konstaterat att Sodexo uppfyller samtliga skalkrav och har utvärderat bolagets anbud. Det är för Sodexo

oklart om kommunen i sitt yttrande menar att servicenämnden omprövat sitt beslut att kvalificera Sodexo, och vad som i så fall föranleder denna ändrade bedömning. Att utesluta ett anbud på grund av att svar utvecklats i en bilaga, till vilken tydlig referens lämnats i rutan för frisvar, skulle vara en åtgärd i uppenbar strid med proportionalitetsprincipen. De dokument Sodexo bifogat är omfattande dokument med mycket text och layout som inte lämpar sig för den typen av fritextsvar som svarsformuläret erbjöd. Syftet med kravet enligt punkt 2.5 i förfrågningsunderlaget är att förenkla anbudsarbetet för alla berörda parter. Sodexos hänvisning till bilagor för beskrivning av rutiner för kvalitetssäkring respektive miljöledning uppfyller syftet med detta krav.

Under alla omständigheter skulle ett tilldelningsbeslut där Sodexo av kommunen skulle uteslutas på grund av bristande uppfyllelse av samtliga uppställda skallkrav kunna överprövas efter ansökan av Sodexo. Om avbrytandebeslutet inte upphävs går Sodexo miste om denna möjlighet och Sodexo riskerar att lida skada om inte avbrytandebeslutet upphävs. Sodexos anbud har lägst pris av inkomna anbud och skulle ha tilldelats avtal om inte upphandlingen felaktigt avbrutits. Sodexo lider därmed skada av kommunens beslut.

Kommunen har i yttrande anfört bl.a. följande. Kommunen tillbakavisar påståendet att det ankommer på kommunen att presentera en tillfredsställande utredning som visar hur kostnaden för drift i egen regi beräknats. Servicenämnden har inte haft vetskap om anbudsgivarnas anbud när prisuppgiften lämnades. Angivet faktum är fullt tillräckligt för att det ska vara möjligt med en seriös och adekvat jämförelse mellan anbuden och servicenämndens prisuppgift. Kommunen har i beslutet om att avbryta upphandlingen inte angett att Sodexo uppfyller samtliga skallkrav. Kommunen fann att eftersom prisjämförelsen visade att serviceförvaltningen erbjöd lägsta

pris fanns ingen anledning att gå igenom inlämnade anbud och bedöma huruvida de uppfyllde skallkraven eller inte.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Av 16 kap. 6 § LOU framgår att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Utredningen

Av förfrågningsunderlagets punkt 2.14 *Avbrytande av upphandling* framgår följande.

Kommunen förbehåller sig rätten att avbryta upphandlingen om omständigheter inträffar som väsentligen påverkar eller förändrar förutsättningarna för upphandlingens fullföljande.

Om inte uppdraget kommer att utföras med samma kvalitet till lägre kostnad alternativt med högre kvalitet till samma kostnad jämfört med att driva verksamheten i egen regi, avbryts upphandlingen.

Om upphandlingen avbryts kommer samtliga anbudsgivare att underrättas om detta.

I förfrågningsunderlaget punkt 5.1 anges att vid prövning av anbuderna kommer det anbud att antas som innehåller det lägsta priset.

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten konstaterar inledningsvis att vid bifall till en talan mot ett avbrytandebeslut kan förvaltningsrätten inte förordna om annat än att det klandrade beslutet upphävs. Sodexos yrkande om att upphandlingen ska få avslutas först efter förnyad anbudsutvärdering, där serviceförvaltningens prisuppgift inte ska beaktas, ska därför avvisas.

Frågan i målet är om kommunen haft fog för sitt beslut att avbryta upphandlingen på den grunden att priserna/kostnaden rörande drift av köket Vallås äldreboende var lägre i egen regi.

Högsta förvaltningsdomstolen har i RÅ 2009 ref. 43 prövat frågan om upphandlande enhets rätt att avbryta pågående upphandling. I målet har domstolen uttalat bland annat följande. En upphandlande enhet har skyldighet att upphandla när den avser att anskaffa en vara, en tjänst eller en byggtreprenad. Först då måste den upphandlande enheten öppna sig mot marknaden och söka upp den konkurrens som finns. Enheten har rätt att själv avgöra när det finns förutsättningar för att inleda en upphandling och när en inledd upphandling behöver avbrytas. Möjligheten att avbryta en upphandling är emellertid begränsad. Av praxis framgår att ett beslut om avbrytande måste vila på sakligt godtagbara skäl och att det inte får vara godtyckligt. Ett sådant beslut måste vidare följa de grundläggande reglerna i fördraget i allmänhet och principen mot förbud mot diskriminering på grund av nationalitet i synnerhet. Den upphandlande myndighetens befogenhet att avstå från att fullfölja en upphandling är inte förbehållet undantagsfall eller då det finns tungt vägande skäl.

Det är den upphandlande myndigheten som har att visa att det har förelegat sakligt godtagbara skäl att avbryta en upphandling.

I upphandlingen har två anbud kommit in. Av de två har Sodexo enligt beslutet att avbryta upphandlingen haft lägst pris. Som skäl för att avbryta upphandlingen har kommunen anfört att prisuppgifter kommit in avseende drift i egen regi och att det alternativet har visat sig vara billigast. I beslutet om att avbryta upphandlingen anges att total summa för kostnaden av att producera och leverera enportionsmåltider och helpensionsmåltider från Vallås äldreboende i egen regi skulle kosta totalt 9 164 391 kr och att totalpriset från Sodexo var 9 258 810 kr. Kommunen har i målet inte visat någon redogörelse för hur ovanstående pris beräknats. I förfrågningsunderlaget anges att det är det anbud som innehåller det lägsta priset som ska antas och det framgår att upphandlingen kan komma att avbrytas under vissa förutsättningar. Förvaltningsrätten anser emellertid att det, för att en bedömning ska kunna göras av om sakligt godtagbara skäl förelegat eller om avbrytandet skett godtyckligt, är nödvändigt att någon form av redogörelse för beräkningen avseende drift i egen regi lämnas av kommunen. Eftersom så inte har skett kan kommunen i målet inte anses ha visat att det har förelegat sakligt godtagbara skäl för att avbryta upphandlingen eller att avbrytandet inte har skett godtyckligt.

Förvaltningsrätten konstaterar härutöver att kommunen har gjort gällande, att någon sedvanlig genomgång av inkomna anbud för att se om anbuden uppfyller kvalificeringskraven, inte har gjorts. Om det är så som kommunen anför, att Sodexo inte har uppfyllt samtliga av förfrågningsunderlagets kvalificeringskrav, skulle Sodexo riskera att lida skada genom att inte få möjligheten att ansöka om överprövning av denna specifika fråga. Skäl för avslag på Sodexos här aktuella ansökan kan inte föreligga på denna grund.

Skäl finns således för att bifalla Sodexos ansökan och att upphäva kommunens beslut att avbryta upphandlingen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1B LOU)

Ann Rittri

Rådman

Föredragande i målet har varit Markus Zander.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar *prövningstillstånd* om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet *prövas* eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om *prövningstillstånd* inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att *prövningstillstånd* bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få *prövningstillstånd*
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.